

TICHÉ PUTOVANIE

Miesto:	BIBIANA, Galéria Dušana Rolla
Termín:	17. septembra - 22. novembra 2020
Námet a katalóg:	Hana Ondrejčková
Scenár a texty do výstavy:	Jana Michalová
Výtvarné riešenie:	Zuzana Kadlčáková

Hravá a inšpiratívna výstava ponúka cestu svetom „tichých“ kníh. Tiché knihy, tvorené len z obrázkov, bez textu, postavené výlučne na výpovednej sile ilustrácií, predstavujú u nás málo známy žáner detskej literatúry. Vizualnou formou „rozprávajú“ príbehy, tlmočia emócie, uvádzajú čitateľa do sveta snov a fantázie, no dokážu sprostredkovať aj fakty a realie. Sú univerzálne použiteľné – pre všetkých, bez rozdielu jazykových znalostí a kultúrneho prostredia. Populárne sú prirodzene najmä u najmenších čitateľov predškolákov, ktorí ešte nevedia čítať. No úspešne sa používajú aj ako motivačný doplnok pri výchove detí so špeciálnymi potrebami, najmä u detí s oneskoreným mentálnym vývinom. V ostatných rokoch sa tento žáner dostal do povedomia aj ako účinný prostriedok na preklopenie jazykových a kultúrnych bariér pri práci s deťmi prisťahovalcov.

Ich prednosťou je, že interpretáciu nechávajú plne na čitateľovi. A tak deti „čítajú“ to, čo vidia a cítia na obrázkoch – vnášajú do nich svoje predstavy, emócie, zážitky... Čítanie tichých kníh pomáha deťom rozvíjať kreativitu, vnímať bohatosť detailov, význam farieb, zdokonaľovať vyjadrovacie schopnosti a formovať pozitívny vzťah ku knihe. V tomto procese je nesmierne dôležitá prítomnosť dospelého, či už ako spoločníka, navigátora, partnera alebo tichého poslucháča, ktorý môže s úžasom sledovať vnútorný svet svojho dieťaťa.

Návštevníci našej výstavy majú jedinečnú príležitosť k hľadaniu, objavovaniu a poznávaniu príbehov ukrytých v obrázkoch. Z medzinárodných zbierok Knižnice BIBIANY, najmä z kolekcie Bienále ilustrácií Bratislava (BIB) a Čestnej listiny IBBY (Medzinárodná únia pre detskú knihu), sme vybrali 130 titulov z celého sveta. Výstava prináša široké spektrum pozoruhodných kníh rôznych umeleckých žánrov, z dielne mladých i etablovaných výtvarníkov.

Úvodnú časť výstavy tvorí skupina obrázkových kníh s minimálnym textom, v cudzích aj veľmi vzdialených jazykoch (kórejčina, japončina, lotyščina a pod.). Už tu sa môžu návštevníci presvedčiť, že kniha sa dá čítať aj cez obrázky, najmä ak ide o majstrovské diela svetových ilustrátorských osobností ako sú Michael Dudok de Wit, Piet Grobler, Petr Sís, Akiko Miyakoshi alebo Nikolai Popov.

Celou výstavou, ako už sám názov napovedá, sa tiahne téma putovania. Sen, fantázia, let, cestovanie svetom aj cestovanie v čase – to sú imaginárne svety, v ktorých sa ocitajú hrdinovia mnohých kníh bez textu. Tituly ako Czarostatki i parodieje (Pawel Pawlak), Tabi no ehon (Mitsumasa Anno), Time flies (Eric Rohmann), Journey (Aaron Becker), Sooyungjang (Bazén, Ji-hyeon Lee) alebo La nuit quand je dors (Ronald Curchod) sú pastvou pre oči aj dušu, vizuálnym sviatkom a pozvánkou na slobodný výlet do fantázie. Obrazmi sa však dajú zachytiť nielen snové a poetické motívy, ale aj epické deje plné dobrodružstiev a zvrátov, o čom svedčí aj majstrovské vizuálne prerozprávanie Robinsona Crusoa (Alberto Ajubel). Na mladých návštevníkov čakajú zaujímavé grafické romány, ktoré prinášajú aj sociálne a eko témy, napätie, históriu, pohľady na budúcnosť ľudstva (Vertigo, The Middle Passage, Les mots, Flut, Belonging). Nechýba tu samozrejme ani výnimočný titul The Arrival od medzinárodne uznávaného austrálskeho umelca Shauna Tana, ktorý predstavuje grafickú epopeju o dejinách ľudstva 20. storočia. O tom, že „tiché putovanie“ môže byť aj plné vtipu a humoru presvedčia tituly, v ktorých sa deti môžu zahrať na

fantazijnú kaderničku (Fridolin Franse frisiert), šepkať odkazy (Telefone sem fio) alebo klebetiť o zjavení v benátskej lagúne (La Rumeur de Venise). Najmenšie deti sa môžu zabaviť na leporelách, skrývačkách, pop-upoch, obrázkových bedekroch a iných tituloch typu „hľadaj a nájdi“.

Vďaka aktivitám (*cestovateľský denník, príbehové kocky, dotyková hra, tieňové divadlo, puzzle a skladačky*) výstava iniciuje spoločné hry, ale aj rozhovory a zážitkové učenie pre jednotlivcov, rodiny i kolektívy. Aktivačnou súčasťou je hra, pri ktorej deti plnia vopred stanovené úlohy, ktorých riešenie si zapisujú do cestovného denníka. Ak sa im podarí ich splniť, môžu sa zúčastniť súťaže o hodnotné knihy.

K výstave sú pripravené tvorivé dielne pre rôzne vekové kategórie detí a mládeže.

Pre odborných záujemcov sme vydali katalóg vystavených kníh.

Interaktívna výstava Tiché putovanie po skončení v priestoroch BIBIANY poputuje ďalej a bude sprístupnená v ďalších kultúrnych inštitúciách a knižniciach na Slovensku.